

De stamboom Van Wioldrecht

Deze stamboom is gebaseerd op informatie gevonden op het internet. Het gaat om een reconstructie die voor een groot deel is gebaseerd op hypothesen, die misschien moeten worden aangepast als nieuwe informatie wordt gevonden.

Het wapen Van Wioldrecht

<https://www.heraldry-wiki.com/heraldrywiki/index.php?title=Wioldrecht>

“Van lazuur beladen met 3 sautoirs van zilver, geplaatst 2 en 1.”

<https://www.wapenvanbreda.nl/heraldiek/>

De kleur lazuur is symboliek voor wetenschap en de kleur zilver voor trouw.

Ik ga ervan uit dat dit wapen al toebehoorde aan de stamvader Gerard I van Wioldrecht, omdat het is gebruikt door meerdere personen die volgens mijn reconstructie afstamden van twee verschillende zonen van Gerard I (Jan van Tolloisen en Gerard II van Wioldrecht als zonen van zijn zoon Hugeman, en Hugeman Laurentiusz van Wioldrecht als kleinzoon van zijn vermoedelijke zoon Servatius van Wioldrecht).

***speculaties over afkomst stamvader nog verder onderzoeken en uitwerken

Het wapen kan zijn gebaseerd op het wapen van de heren van Strijen (3 schuinkruisjes van keel=rood op een gouden veld), op het wapen van de heren van Breda (3 schuinkruisjes van zilver op een rood veld), of misschien wel op beide wapens.

In [Batavia Illustrata](#) is op pag. 1211 bij Wioldrecht vermeld “Uyt Stryen oorspronkelijk”, op pag. 1317 bij de adellijke non Elisabeth van Wioldrecht die in 1316 stierf in de abdij van Rijnsberg: “uyt den Huyseder oude Heeren van Stryen en Sevenbergen”, en op pag. 1213: “De oude Heeren van Besoyen, gesproten uyt den Huyse van Stryen”. Volgens mijn reconstructie was Jan, de eerste heer van Besoyen, een Van Wioldrecht. Op zichzelf niet doorslaggevend, omdat Batavia Illustrata niet vermeld waarop deze afkomst is gebaseerd, en omdat in dit boek ook fouten zijn gemaakt (op pag. 1122 is bijv. vermeld dat Jan van Tolloisen een zoon was van heer Daniel van der Merwede, terwijl er hard bewijs is dat hij een zoon was van Hugeman Gerardsz van Wioldrecht; pas latere heren van Tolloisen kwamen uit de familie Van der Merwede)

Gerard I noemde ook een zoon Hugeman, een naam die in vrijwel elke generatie van de familie Van Strijen voor kwam. In de oorkonde uit 1213 trad bijv. ook Hugo de Striene op als getuige (genoemd direct na Gherardus de Wildrecht, dus was Hugo ofwel jonger ofwel geen ambachtsheer zoals Gerard).

Maar Gerard moet ook familie zijn geweest van Hendrik II van Schoten of zijn vrouw Christina (schenkingen werden medebezegeld door naaste familieleden die de schenking moesten goedkeuren). En in die familie kwam ook de naam Gerard voor. Zie het artikel “De eerste dynastie van Breda (ca. 1100-1281)” van dr. P.C. Boeren ([deoranjeboom](#)), pag. 12: Gerard van Breda, vermeld in 1124, en de verkorte stamreeks op pag. 24, waarin Gerard van Breda de vader is van Hendrik II van Breda. Gerard I van Wioldrecht zou een zoon kunnen zijn van een onbekende dochter van Gerard van Breda. Zie echter ook pag. 16 e.v. van het artikel en met name pag. 19 over het wapen: de oudste

bewaarde versie van de drie schuinkruisjes is uit 1203 (Godfried II van Breda) en waarschijnlijk betreft het geen geslachtssymbool maar een rechtssymbool van de heerlijkheid. Dat maakt het minder waarschijnlijk dat Gerard I van Wioldrecht zijn wapen heeft gebaseerd op het wapen van Breda.

Stamvader Gerard I van Wioldrecht

- I. **Ridder Gerard I van Wioldrecht**, heer van Wioldrecht, geboren ca. 1160, † na 21 september 1213 en voor 27 juni 1276.

Gerard I trad rond 1200 op als getuige onder de namen Gerardus de Wildreht / Wiltrith / Wildrec / Wiltrecht. In 1187 was hij getuige bij de schenking van het land Crabbendijk door Hendrik de Scoten (Hendrik II van Schoten, heer van Breda), zijn vrouw Christina en zijn kinderen Godefridus, Henricus, Iacobus en Ingelbertus aan de abdij Ter Does ([collectiegroesbeek.nl](#)). Hij trad in 1204 ook nog op als getuige bij de bevestiging door graaf Willem I van Holland van de abdij Marienweerd in het bezit van de visserij in Giessenmonde ([collectiegroesbeek](#)). En tenslotte trad hij op 21 september 1213 op als getuige toen graaf Willem I van Holland een handvest aan Geertruidenberg gaf ([collectiegroesbeek](#)). Dat handvest betrof de verlening van stadsrechten aan Geertruidenberg ([bron](#)). De volledige tekst van de oorkonden uit 1187 en 1213 is te vinden in [oorkondenboek tot 1299](#), pag. 366 en 513 (zoek hiervoor op resp. Krabbendijke en wildr*).

Dat Gerard ridder en ambachtsheer van Wioldrecht was, blijkt niet uit deze drie oorkonden maar uit een oorkonde uit 1276 waarin Jan van Tolloisen optreedt als zoon van wijlen Hugeman van Wioldrecht en kleinzoon van wijlen Gerard van Wioldrecht.

Gerard I van Wioldrecht was vader van:

1. **Hugeman van Wioldrecht**, volgt II.
2. Waarschijnlijk Servatius van Wioldrecht alias Servatius dictus de Breda, geboren ca. 1200, † in of voor 1279. Hij richtte in 1271 het nonnenklooster Sint Catharinadal op, schonk al zijn goederen aan dat klooster en trad met zijn vrouw (mogelijk Sophia of Ymezoete) en zijn dochters toe tot dat klooster. Hij bleef zijn goederen wel beheren tot zijn dood. Zie het artikel "Over Servatius, de stichter van Sint Catharinadal" door J.M.H. Broeders ([deoranjeboom](#)). Alle in dat artikel genoemde akten heb ik ook zelf gevonden ([Sint-Catharinadal](#)). Broeders gaat niet in op de vader van Servatius, maar omdat hij een kleinzoon Hugeman had terwijl Gerard I van Wioldrecht ook een zoon Hugeman had, ga ik uit van de veronderstelling dat Servatius ook een zoon was van Gerard I van Wioldrecht.

De zonen van Servatius waren:

- a. Laurentius van Wioldrecht, geboren ca. 1240, † voor april 1313, vader van:

- i. Hugeman (Hughemannus/Human) van Wioldrecht, geboren ca. 1280.
Op 23 april 1313 erkende Hugeman dat hij geen recht had op de goederen van Vlasssele onder Terheyden, die zijn grootvader Servaas van Wildrecht destijds aan St. Catharinadal had geschonken ([BHIC St. Catharinadal](#), in het artikel van Broeders uitgebreider samengevat). Op de oorkonde met nummer C020 zit het zegel van Hugeman, waarop ook de drie schuinkruisjes staan van het zegel van Gerard II van Wioldrecht van 26 jaar eerder. Ik zie ook een schuine streep, die erop zou kunnen wijzen dat Hugeman (of zijn vader of zijn opa) een natuurlijk kind was, al werd daarvoor

meestal een schuine streep in de andere richting gebruikt ([wikipedia - Schuinstreep sinister](#)).

Hugeman werd op 3 juli 1313 beleend met 20 hoeven moer en wildernis geheten "die Sprang" tegen een erfcijns (dat werd later het ambacht Sprang ten oosten van Capelle, niet te verwarren met het ambacht Twintighoeven bij Wieldrecht, [leenregisters Grote Waard](#) nr. 120). Kort daarna kreeg Hugeman Lauwerenz van Wieldrecht een geschil over de paalscheiding tussen Sprang en Venloon (Loon op Zand). Dat geschil werd opgelost doordat de graaf van Holland op 12 juni 1314 de paalscheiding vaststelde ([collectiegroesbeek](#)). Hugeman overleed waarschijnlijk kinderloos, want later kwam het ambacht Sprang in handen van Nicolaes, zoon van Gerard II van Wieldrecht, die in 1326 werd vermeld als erfpachter en het ambacht in 1340 kocht.

- ii. Servatius van Wieldrecht, die op 1 juli 1313 afstand deed van zijn rechten op de grond in Vlassele ([bron](#)). Daarna komt hij niet meer voor, dus waarschijnlijk is hij kinderloos overleden.
- b. Mogelijk Nicolaes van Vlassele, die dan is geboren ca. 1240. Hij pachtte in februari 1281 samen met zijn vrouw Aleydis de 10 hoeven in Vlassele die Servatius aan het klooster had geschonken, voor een cijns van 8 pond Leuvensch voor het klooster en 2 Vlaamsche deniers aan de grondheer. Hij bevestigde in maart 1287 dat hij de goederen in Vlassele van het klooster had ontvangen. (Zie voor e.e.a [bron](#).) Nicolaes was waarschijnlijk vader van:
  - i. Gerard van Vlassele, geboren ca. 1270-1280, die op 1 juni 1308 samen met zijn vrouw Agnes pachter werd van de goederen in Vlassele, maar daarvoor maar 3 pond en 8 deniers hoefde te betalen (zelfde bron).
    - NB1: Het gaat hier waarschijnlijk om "Vlasselt-onder-Catharinadal", een turfwinningengebied in de buurt van Wagenberg, dat destijds in het hertogdom Brabant lag ([bron](#)).
    - NB2: Ik vond ook nog een Jan/Joannes Haec, zoon van Hendrik van Vlassele, die op 4 maart 1333 en op 8 september 1351 optrad ([sint-catharinadal](#) nr. 51 en 62) en een Adriani Hugensoen de Vlassele die op 9 september 1446 optrad ([wendelinuskapel](#)). Het is dus mogelijk dat de naam Hugeman in de familie is gebleven, maar er zit teveel tijd tussen om aan die naam conclusies te kunnen verbinden.
    - NB 3: Broeders oppert in zijn artikel de mogelijkheid dat Gerard van Vlassele dezelfde is als Gerard II van Wieldrecht, die een zoon Claes had, die in dat geval naar zijn opa is genoemd. Die theorie is echter alleen op voornamen gebaseerd, terwijl 1) er geen aanwijzing bestaat dat Claes van Vlassele een zoon was van Servatius, en 2) Gerard II van Wieldrecht zijn zoon Claes evengoed kan hebben vernoemd naar diens opa van moederskant. Ik baseer mijn hypothese dat Gerard II van Wieldrecht een zoon was van Hugeman Gerardsz van Wieldrecht (en dus van een generatie eerder), op het optreden van Gerard II van Wieldrecht als borg van moederskant bij de zoen voor de dood van Claes Oem, waarover later meer. Duidelijk is verder dat Gerard II van Wieldrecht net zoals de stamvader Gerard I van Wieldrecht ambachtsheer van Wieldrecht was. Als de veronderstelling van Broeders zou kloppen, zou Servatius het ambacht Wieldrecht van Gerard I moeten hebben geërfd. Dat is minder waarschijnlijk omdat Servatius in Breda woonde (immers "van Breda" werd genoemd).

Hugeman Gerardsz van Wieldrecht

- II. **Hugeman van Wieldrecht (Hughemanni de Wieldrecht)**, geboren ca. 1200, † voor 27 juni 1276. Hugeman was waarschijnlijk de “heer de Wildrech” die voorkomt in een oorkonde van 25 juni 1255 ([oorkondenboek](#)). Raas van Gaver, heer van Liedekerke, gaf als voogd van de onmondige Hendrik III, heer van Breda, land in Zeeland ter indijking uit aan ridder Bouwewijn zoon van Poppo van Stavenisse. Als Hendrik III en Boudewijn het over details niet eens zouden worden, moesten ze hun geschil voorleggen aan drie scheidslieden: 1) heer G. de Cruninghen, 2) heer de Wildrech en 3) Zirico de Zantwlich (zoals ik dat lees, ik vond ook een bron waarin werd aangenomen dat G. de Cruninghen heer van Wieldrecht was, maar dat zou betekenen dat er maar 2 scheidslieden waren en in de oorkonde volgen voorzieningen voor het geval 1 van de 3 scheidslieden afwezig is of sterft).

De kinderen van Hugeman kunnen worden afgeleid uit de uitspraak van graaf Floris V van Holland van 11 december 1290 over de zoen voor de dood van Claes Oem in Dordrecht (volledig in [oorkondenboek tot 1299](#), zoek op Wieldrecht, IV. 1278 tot 1291, p. 958). De daders moesten een boete betalen en op bedevaart naar “Rotesemadoen”. Magen (naaste familieleden) van de daders van zowel vaderskant als moederskant moesten daarvoor borg staan. Daders waren o.a. Paulus (hoofddader), Tielman en Pieter, zonen van heer Tielman. Ik vond twee boeken waarin vooral aandacht wordt besteed aan de vader van die drie daders, maar de magen van vaderskant zijn voor de familie Van Wieldrecht niet van belang. De moeder van de drie daders is wel van belang, want als borgen van moederskant traden op: Willem Hughemans, Gherart van Wildrecht, Gilis van Wendelnesse en Jan van Tholhusen. Van deze Jan van Tolloisen (die zich ging noemen naar zijn ambacht Tolloisen) staat vast dat hij een zoon was van Hugeman van Wieldrecht, zoon van Gerard I. In het eerste boek ([bron 1](#)) wordt verondersteld dat de moeder van de drie daders een dochter was van Hugeman van Wieldrecht, dus de zus van Jan van Tolloisen, die dan de oom van de drie daders was. Het tweede boek ([bron 2](#)) veronderstelt dat ook de andere drie borgen zonen waren van Hugeman van Wieldrecht en dus ooms van de drie daders. Voor Gerard II vind ik dat ook waarschijnlijk, maar niet voor Gillis van Wendelnesse en Willem Hughemansz. Ik heb de familie Van Wendelnesse kort onderzocht en deze Gillis van Wendelnesse blijkt een zoon van Willem van Wendelnesse (die voornamen wisselen elkaar af in deze familie). Wel kan hij zijn getrouwd met een dochter van Hugeman van Wieldrecht, dus een aangetrouwde oom van de dader, die dan namens zijn vrouw borg was omdat vrouwen destijds niet zelfstandig mochten optreden. De naam Willem Hugemansz blijkt te zijn gebruikt voor Willem, de eerst bekende heer van Zevenbergen, zoon van Hugeman van Strijen, de broer van Willem heer van Strijen. Zijn echtgenote Hadewich moet dus een andere zus zijn geweest van Gerard II van Wieldrecht en Jan van Tolloisen. Deze familieband wordt nog eens bevestigd doordat Gerard II van Wieldrecht en Gillis van Wendelnesse in 1287 optraden als getuige bij drie schenkingen door Willem Hugemansz van Zevenbergen en zijn vrouw Hadewich ([Oorkondenboek Noord-Brabant](#)). Onduidelijk is waarom Jan van Tolloisen dit keer niet is vermeld. Misschien behield die zich het recht voor later alsnog bezwaar te maken of verbleef hij elders.

Als het inderdaad een zus van Gerard II van Wieldrecht was die de moeder was van de daders van de dood van Claes Oem, waren Gerard II van Wieldrecht, zijn broer Jan van Tolloisen en hun twee zussen getrouwd met Gillis van Wendelnesse en Willem Hugemansz van Strijen familie van die daders in de derde graad (eerste graad hun moeder, tweede graad haar vader Hugeman en derde graad diens kinderen). Theoretisch is het denkbaar dat er niet genoeg borgen in de derde graad bestonden en dat Gerard II van Wieldrecht daarom als borg in de vierde of vijfde graad moest optreden. Ik ga er echter van uit dat alleen borgen tot en met de derde graad volledig borg moesten

staan en borgen van een hogere graad alleen maar tot een bepaald maximum bedrag. Zie de oorkonde van 17 maart 1329, waarin de graaf van Holland aan de inwoners van het ambacht Wioldrecht schonk *“het voorrecht dat zij versoond zullen blijven van aanspraken door derden in verband met de maagzoen, althans boven het rechtmatige zoengeld, dat wordt vastgesteld vanaf bloedverwanten in de derde graad”* ([Huygens ZH 310](#)). In de akte zelf *“dats te verstane dat achtersuster kint V scellinghe ende dair na als sire ane gheboren sien”*.

Hugeman van Wioldrecht was vader van:

1. **Gerard II van Wioldrecht**, geboren ca. 1240, volgt III.
2. Ridder Jan van Tolloisen/Johannes de Tholouse, geboren ca. 1240, waarschijnlijk getrouwd met een dochter van Gijsbert van der Eem en N.N. van Woerden. Jan kreeg het ambacht Tolloisen (zuidoost van Dordrecht) in leen en ging daarna de naam van dat ambacht als achternaam gebruiken. Jan bevestigde in een akte van 27 juni 1276 tegenover Aleid weduwe van heer Jan van Avesnes ([wikipedia](#): tot 1266 regentes van graaf Floris V van Holland, maar vanaf 1268 regeerde ze met hem mee) de schenking door wijlen zijn grootvader (“avo suo”) ridder Gerard I, heer van Wioldrecht (“Gerardo milite, domino de Wioldrecht”) van de halve tiend van Tiezelskerke aan de abdij ter Doest ([collectiegroesbeek](#), volledig in [Huygens](#)). Ook de naam van wijlen zijn vader Hugeman wordt in deze akte genoemd (“filius quondam Hughemanni de Wioldrecht”).

Figuur 1: Zegel knaap Jan van Tolloisen 1285, CSN no. 1264

Knaap Jan van Tholensen stond op 27 oktober 1285 borg voor de broers Gijsbrecht, Willem en Arnout van Amstel en voor Herman van Woerden, toen die zich verzoenden met graaf Floris V van Holland ([collectiegroesbeek](#)). Dezelfde Gijsbrecht IV van Amstel behoorde in juni 1296 tot de ontvoerders en moordenaars van graaf Floris V van Holland ([wikipedia](#)). B. de Keijzer reconstrueert in “De borgen voor Gijsbert van Amstel en Herman van Woerden” ([onsvoorgeslacht](#), pag. 40) wie de vrouw van Jan van Tolloisen moet zijn geweest: een dochter van Gijsbert van der Eem (naar wie Jan een zoon vernoemde) en een vrouwelijke Van Woerden (dus stond Jan borg als maag van Herman van Woerden en niet als maag van de Van Amstel’s). Zijn reconstructie van de vader van Jan (ook gebaseerd op de zoen voor Claes Oem) klopt m.i. niet, maar was voor De Keijzer ook bijzaak.

Jan stelde zich op 11 december 1290 samen met Gerard II van Wioldrecht borg voor de zoen voor de dood van Claes Oem. Jan komt nog in meer akten voor, waarvan de laatste van 22 mei 1300 bij een pachtcontract in “heer Jans ambacht van Tolloisen” ([collectiegroesbeek](#)). De Keijzer meldt dat de goederen van Jan van Tolloisen na de moord op Floris V in 1296 verbeurd werden verklaard. Ik neem aan omdat de borg vanwege die moord werd ingeroepen, maar het kan ook zijn dat Jan betrokken was bij de moord.

Jan moet zijn overleden voor 4 juni 1303, toen zijn zonen Jan en Gijsbrecht van Tolloisen trouw moesten zweren aan Jan van Avesnes, graaf van Holland en Henegouwen. Jan en Gijsbrecht moesten beloven dat ze de heer van Amstel en zijn nakomelingen nooit meer zouden helpen ([collectiegroesbeek](#)) en dat ze de graaf van Holland 6 weken zouden dienen met 30 mannen. Omdat Jan en Gijsbrecht onmondig waren, traden Willem van Wioldrecht en Hugheman van Ghiesen op als borgen ([collectiegroesbeek](#)). Ook Hugheman van Giessen (wiens voornaam ook uit de familie Van Strijen afkomstig kan zijn) of zijn vrouw moet dus familie van hen zijn geweest.

Kinderen van Jan van Tolloisen:

- a. Jan Jansz van Tolloisen, geboren ca. 1280-1290. Waarschijnlijk werd hij na de eed van trouw uit 1403 beleend met het verbeurd verklaarde ambacht Tolloisen van zijn vader. Hij moet ook de Jan van Tolloisen zijn geweest die begin 14de eeuw werd beleend met twee hofsteden in Dordrecht ([leenregisters hofstede Voorne](#) nr. 3) en werd opgevolgd door Daniel van Tolloisen, een Van der Merwede die later ook het ambacht Tolloisen verkreeg en eveneens die achternaam ging gebruiken. Waarschijnlijk was hij de Jan van Wioldrecht die in mei 1307 stierf tijdens een vechtpartij in Sleeuwijk, waarbij ook Hugeman van Giessen stierf (die in 1403 namens hem de eed van trouw aflegde). De familie van Giessen (NB) had een vete met de heren van Horne en Altena over het recht op het Huis van Giessen. Er was in 1300 of 1304 al een vechtpartij in Giessendam geweest. Daarna ging Hugeman van Giessen met zijn knapen naar Woudrichem en roofde 28 varzen en 10 varkens, die deels van de poorters van Woudrichem waren en deels van Gerard, heer van Horne en Altena. Die laatste reageerde door het Huis van Giessen af te breken. Daarop volgde de vechtpartij, waarbij aan beide kanten gewonden vielen en Jan van Wioldrecht en Hugeman van Giessen overleden. Dat werd voorgelegd aan graaf Willem II van Holland als scheidsrechter, die op 24 september 1307 uitspraak deed over de zoen voor de doden en gewonden. Beide kanten moesten boetes betalen en heer Gerard moest het kasteel van Giessen herbouwen. De uitspraak over de dood van Jan van Wioldrecht werd aangehouden. In een uitspraak van 11 september 1308 benoemde graaf Willem een commissie van drie mannen die moest onderzoeken wie recht had op het Huis van Giessen. De uitspraak over de dood van Jan van Wioldrecht werd opnieuw aangehouden tot nader onderzoek. Zie voor e.e.a. [rechtsbronnen Altena](#) nummers 37, 42, 43, 44, 46 en 47. Het vervolg kon ik nergens vinden. Het herbouwde kasteel Giessen in Altena kwam volgens [Wikipedia](#) in handen van de familie van Giessen. Omdat ik geen einduitspraak over de dood van Jan van Wioldrecht kon vinden, kon ik ook niet achterhalen wie zijn magen waren. Maar omdat Hugeman van Giessen in 1303 borg had gestaan voor Jan Jansz van Tolloisen, neem ik aan dat het om deze Jan gaat. Bovendien is Jan als eerste genoemd bij het afleggen van trouw en zal hij dus de oudste zoon zijn geweest, terwijl alleen zijn broer Gijsbrecht wordt genoemd als heer van het ambacht Tolloisen. Ook dat maakt het waarschijnlijk dat Jan jong is overleden.
  - b. Gijsbrecht Jansz van Tolloisen. Waarschijnlijk werd hij na de dood van zijn broer Jan beleend met het ambacht Tolloisen. Op 7 augustus 1316 verkocht de graaf van Holland het ambacht Tolloisen aan Ryckoud van Noordeloos, zoals dat de graaf was aangekomen na de dood van Gysbrecht van Tholoijzen ([collectiegroesbeek](#) en [bron](#)). Gijsbrecht zal kinderloos zijn overleden, zodat het leen weer vrij was gekomen. Daarmee stierf deze tak van de familie Van Wioldrecht uit.
3. Hadewijch van Wioldrecht, getrouwd met Willem Hugemansz van Strijen, beiden † voor 14 december 1294. Het paar deed in mei 1287 drie schenkingen, waarbij Gerard II van Wioldrecht als getuige optrad (o.a. [Oorkondenboek Noord-Brabant](#)). Op 11 december 1290 stond Willem Hugemans van Strijen net als Gerard II borg voor de zoen die moest worden betaald voor de dood van Claes Oem in Dordrecht ([collectiegroesbeek](#); de details daarvan heb ik eerder besproken). Het paar had 10 kinderen waaronder Hugeman van Zevenbergen, die zijn vader opvolgde als heer van Zevenbergen. Op 14 december 1294 deed o.a. Gerard II van Wioldrecht samen met 6 anderen uitspraak in het geschil tussen Hugeman en zijn 9 broers en zusters (Willem,

Jan, Peter, Heinric, Gheraert, Bouden, Aden, Hadewijch en Lijsbetten) over de nalatenschap van hun ouders ([Huygens Oorkondenboek tot 1299](#), zoek op Wieldrecht, V. 1291 tot 1299 p. 468).

4. Onbekende dochter, getrouwd met Gillis van Wendelnesse, die op 11 december 1290 samen met Gerard II van Wieldrecht optrad als borg voor de zoen voor de dood van Claes Oem in Dordrecht, en die in mei 1287 samen met Gerard II optrad als zegelaar bij de schenkingen van Willem Hugemanszoon heer van Zevenbergen. Ouders van:
  - a. Ridder Willem van Wendelnesse, getrouwd met Boudynsdochter van Roden en later met Mabelia Jan Dankendochter van Duiveland, ouders van 8 kinderen waaronder een Hugeman, die zal zijn vernoemd naar zijn overgrootvader ([bron](#)).
5. *Onbekende dochter, getrouwd met Hugeman van Giessen of diens vader Vastraet? Ook Arnout van Giessen is een van de scheidslieden bij de uitspraak over de erfenis van Hadewich van Wieldrecht en Willem Hugemansz van Strijen. ****
6. Waarschijnlijk Vrouwe Elisabeth van Wieldregt “uyt den Huyseder oude Heeren van Stryen en Sevenbergen”, die als non intrad in het klooster van de St. Benedictus Order, de abdij van Rijnsburg in de gemeente Katwijk ZH waar alleen adellijke nonnen mochten intreden. Zij stierf daar in 1316 ([Batavia Illustrata](#) pag. 1317). Zij zal geen dochter zijn geweest van Servatius, want die was met zijn dochters in een ander klooster ingetreden. Als ze jong is overleden, kan ze ook ergens in de volgende generatie thuis horen.

Gerard II van Wieldrecht

III. **Gerard II van Wieldrecht**, geboren ca. 1240. Hij was door de graaf van Holland beleend met de ambachtsheerlijkheden Wieldrecht, Twintighoeven, Raamsdonk en Nederveen en met het gregt Over-Waspik. Ik heb geen oorkonde gevonden waarin Gerard II met een van die ambachten is beleend, maar dat blijkt wel uit latere oorkonden. Dat Gerard II ambachtsheer was van Wieldrecht, blijkt bijv. uit de omschrijving in 1312 van de heerlijkheid Putten en bijbehorende goederen, waaronder het ambacht Weede, gelegen tussen de heerlijkheid Strijen en “het ambacht van Gerard van Wieldrecht” ([leenregister Voorne Putten](#) nummer 4 en [Huygens ZH 050](#)). De belening van Gerard II met Twintighoeven (dat direct ten oosten van Wieldrecht lag), Nederveen en Over-Waspik blijkt uit de belening van de opvolgers van Gerard II na diens dood (later te bespreken). Het ambacht Raamsdonk ging al vóór de dood van Gerard II naar diens zoon Claes, maar uit het feit dat daarbij werd bepaald dat het ambacht naar Gerard II zou gaan als Claes eerder zou sterven, volgt dat dit ambacht voor deze overdracht aan Gerard II moet zijn beleend.

In een akte uit 1313 kreeg Gerard II van de graaf van Holland in erfpacht wildernissen die aan de ambachten Wieldrecht, Twintighoeven en Raamsdonk grensden ([Huygens ZH 065](#)). Die wildernissen moesten dus nog worden ontgonnen en zullen later aan de bestaande ambachten van Gerard II zijn toegevoegd (zie ook de akten over de overmaat van Wieldrecht en Twintighoeven uit 1320, 1321, 1326 en 1328, [Huygens ZH 061](#), [ZH 086](#), [ZH 266](#) en [ZH 305](#)). In de wildernissen bij Raamsdonk mocht Gerard II alvast rechtspreken, maar de baljuw van Zuid-Holland zou rechtspreken “van manslachte, van diefte, van vredebake, van vrouwen te vercraftene ende van moerdbrande” (alleen de heer van een hoge heerlijkheid mocht zelf rechtspreken in zware misdaden). In deze akte uit 1313 noemde de graaf van Holland Gerard II “onsen trouwen man”. Volgens [bron - pag. 39](#) betekende dit dat hij tot ridder was geslagen, maar dat moet dan op late leeftijd zijn gebeurd, want in alle eerdere oorkonden werd hij geen ridder genoemd, terwijl daarin wel anderen uitdrukkelijk ridder werden genoemd. Bovendien heb ik oorkonden gezien waarin iemand zowel ridder als “onsen

trouwen man” werd genoemd (bijv. [Huygens WI 061](#)). Waarschijnlijk wordt met een trouwe man dus bedoeld op een leenman.

Gerard II had ook het ambacht Nederveen geleend, dat hij had doorgeleend aan zijn waarschijnlijke schoonzoon Willem van Nederveen. Gerard II leende verder het geregt Over-Waspik door aan Jan Scoutekin. Hij droeg het ambacht Raamsdonk op 25 mei 1317 over aan zijn zoon Nicolaes, die het toen rechtstreeks van de graaf van Holland leende ([Huygens ZH 008](#)).

Gerard II had een woning in Raamsdonk aan de huidige Kloosterweg, die in 1336 de basis werd voor het voormalige kartuizerklooster ([bron](#)).

Gerard II zegelde in mei 1287 drie oorkonden, waarin ridder Willem heer van Strijen de schenkingen door zijn neef Willem Hugemanszoon heer van Zevenbergen en diens vrouw Hadewif bekrachtigde ([Oorkondenboek Brabant](#) en [bron 2, zoek op Wieldrecht](#)). Aan die oorkonden hangt het zegel van Gerard II van Wieldrecht in groene was ([CSN](#)).

Op 11 december 1290 stond Gerard II borg voor de zoon die door graaf Floris V van Holland werd vastgesteld voor de dood van Claes Oem in Dordrecht (de details daarvan heb ik eerder besproken).

Gerard II deed op 14 december 1294 samen met 6 anderen uitspraak in het geschil tussen Hugeman van Zevenbergen, de nieuwe heer van Zevenbergen, en diens 9 broers en zusters over de nalatenschap van hun ouders ([bron](#)). Dat waren Willem Hugemansz van Zevenbergen en volgens mijn reconstructie Hadewych van Wieldrecht, wijlen de zus van Gerard II.

De lenen van Gerard II waren ofwel niet erfelijk (als Claes zijn oudste nog levende zoon was), ofwel is zijn oudste zoon kort na Gerard II zelf kinderloos overleden, zodat de lenen volgens het Hollandse erfrecht voor ambachten weer terug gingen naar de graaf van Holland. Hoe dan ook nam graaf Willem III van Holland na het overlijden van Gerard II in of voor 1325 maatregelen om zijn kinderen verzorgd achter te laten. Schoonzoon Willem van Nederveen mocht het ambacht Nederveen rechtstreeks van de graaf lenen. Nicolaes had al eerder het ambacht Raamsdonk gekregen en kreeg op een onbekende datum ook het ambacht Sprang (eerder geleend aan zijn achterneef Hugeman Laurentiusz van Wieldrecht) in erfpacht, waarvoor hij een cijns van 8 pond aan de graaf van Holland moest betalen. De graaf van Holland schonk van die cijns 7 pond in leen aan non Sophie/Fie/Feye, de zus van Nicolaes ([Huygens ZH 225](#)). Zijn andere zus Agnes moet de tienden van Wieldrecht hebben gekregen, want op 26 juni 1341 werd haar zoon Jan den Droghen met die tienden beleend. Een half jaar eerder, op 31 januari 1341, werd Jan den Droghen ook beleend met de cijns van 7 pond van zijn tante Sophie.

De andere bezittingen van Gerard II leende de graaf van Holland wel aan derden. Het ambacht Wieldrecht en de visserij van Twintighoeven kwamen terecht bij knaap Daniel van de Merwede, dienaar van de graaf, ([Huygens ZH 173](#), zie ook ZH 174 en ZH 175). Het ambacht Twintighoeven met de daarbij behorende wildernis ging naar Willem van Duivenvoorde, de beroemde kamerling van de graaf ([Huygens ZH 298](#), en [ZH 106](#)). Willem van Duivenvoorde had de “koopsom” betaald aan Claes Gheraerd sone van Wildrecht, de zoon van Gerard II, die dat geld via een kapelaan had doorbetaald aan graaf Willem III van Holland (Claes had dus dit ambacht niet geërfd maar alleen een nieuwe leenman voor de graaf geregeld, die aan de graaf een vergoeding moest betalen om te mogen lenen). Van de belening van het ambacht Twintighoeven werd uitgezonderd het “gagel” de Zwaluwe, dat ook van Gerard II was geweest en dat op 9 augustus 1326 voor 5 jaar werd verhuurd aan Zegher Willemsz van Wendelnesse, die het in 5 blokken onderverhuurde ([Nassause Domeinraad](#), inventaris downloaden, regist_nummer 180; [Huygens ZH 228](#) en [leenregisters nummer 7](#)). Waarschijnlijk is de Zwaluwe na die 5 jaar alsnog beleend aan Willem van

Duivenvoorde, want volgens de leenregisters was het op 20 juni 1346 in handen van zijn dochter Beatrijs. Willem van Duivenvoorde kreeg ook het geregt van Over-Waspik (overgedragen door Jan Scoutekin, [Huygns ZH 286.](#)) De tiende van Houweningen, die ook van Gerard II was geweest, leende graaf Willem III aan zijn knaap Willem van den Poel ([Huygens ZH 255](#)).

***nog te sleutelen aan deze speculaties

Het is niet bekend met wie Gerard II getrouwd was. Omdat Gerard II een zoon Claes noemde, zou dat een dochter van een Claes kunnen zijn, zoals Claes van Putten, heer van de vlakbij Wioldrecht gelegen zelfstandige heerlijkheid Putten. Misschien was die Claes gerelateerd aan Wouter Nicolaasz., die op 1 juli 1323 het Samsomsland (6 gaarden land) in Wioldrecht in vrije eigendom kocht van de graaf van Holland ([Huygens ZH 130](#)). De vrouw van Gerard II kan echter ook een dochter of zus zijn geweest van ridder Gerard van Wateringhe, (getrouwd met Machteld, mogelijk een Van Teylingen), heer van het ambacht Wateringen, overleden tussen 1287 en 1296, zoon van de in of voor 1259 overleden Ogier uten Hoecke en Gertrudis N.N. (Niet de Gerard van Wateringhe die door de krankzinnige graaf Willem V van Holland werd gedood, dat was een nazaat van hem.) Gerard van Wateringhe maakte op 15 mei 1282 een testament ([bron, zoek op Wioldrecht](#)), waaraan kort daarna een tweede deel werd toegevoegd. In dat tweede deel is vermeld: "Vort so is Gheret van Wioldrecht manende goedes, des ic niet ne weet hoe vele, dartoec willic dat hi mit hemsesten welgeborende ende goede lude sien ga ten heiligen ende winne mit dien dat hi wanet dat hi terechte hebben sal ende dat hi also winnet, dat willic dat man hem gelde van minen goede." Op deze tekst volgt dat Katrinen, Willame en Claise, kinderen van Gerard van Wateringhe, ieder 50 pond krijgen, te betalen door hun broer Ianne, kennelijk de enig erfgenaam. Katrinen kan zijn enige (nog levende) dochter zijn geweest, maar het is ook mogelijk dat zij de enige ongetrouwde dochter was en dat Gerard van Wateringhe het niet nodig vond om zijn getrouwde dochters te verzorgen. Het feit dat Gerard II van Wioldrecht in dit testament is genoemd, is op zichzelf onvoldoende om te kunnen concluderen dat hij getrouwd was met een Van Wateringhe. Maar ik vond ook een akte van 4 juli 1300 ([collectiegroesbeek](#)), waarin Jan van der Waeteringhe trouw zwoer aan de graaf van Holland omdat die aan Jan twijfelde. Volgens [artikel Het geslacht van der Wateringhe](#) was deze Jan de oudste zoon van Gerard van Wateringhe. De akte werd gezegeld door de "magen" van Jan van der Waeteringhe, waaronder knaap Willem van Wioldrecht. Als Willem een zoon was van Gerard II (dat staat niet vast, hij kan ook een zoon zijn geweest van een broer van Gerard II), dan is het waarschijnlijk dat Willem via zijn moeder familie was van Jan van der Wateringhe. Maar evengoed kan Willem zelf getrouwd zijn geweest met een Van Wateringhe. De laatste aanwijzing betreft de voornamen van de zonen: Gerard van Wateringhe had de zonen Jan, Willem en Claes. Precies dezelfde voornamen komen voor bij de kinderen van Gerard II, al staat daarvan alleen zoon Nicolaes vast. De namen Jan en Willem komen ook in de familie Van Teylingen voor. Waar de naam Nicolaes in de familie Van Wateringhe vandaan komt, is onduidelijk.

Gerard II was vader van:

1. Nicolaes Gerardsz van Wioldrecht, geboren ca. 1280, heer van de ambachten Raamsdonk en Sprang. Hij werd op 25 mei 1317 na een brief van Gheraerd van Wioldrecht door graaf Willem III van Holland beleend met het ambacht Raamsdonk ([Huygens ZH 008](#)). Daarbij werd bepaald dat het ambacht na de dood van Nicolaes terug zou gaan naar zijn vader Gerard II en na diens dood naar de oudste zoon van Nicolaes. Het kwam ook op een onbekende datum (tussen 1340 en 1379) in handen van zijn zoon Willem ([leenregister Grote Waard](#) nr. 108). Op een onbekende datum, waarschijnlijk na het overlijden van Hugeman Laurenszoon van Wioldrecht, pachtte Nicolaes het latere ambacht Sprang van de graaf van Holland voor 8 pond. De graaf schonk daarvan 7 pond op 26 juni 1326 aan

zijn zus Sophie. Volgens de [leenregisters](#) nr. 120 was hij op 20 september 1340 beleend met het ambacht Sprang, waardoor hij ambachtsheer zal zijn geworden. Hij was getrouwd met een onbekende vrouw, die door de graaf van Holland bij de belening van Raamsdonk "sine lieve" werd genoemd (zoals wettige echtgenotes destijds kennelijk werden genoemd). Hij was vader van:

***nog onderzoeken of er meer duidelijkheid kan worden verkregen over de vader van Justine

- a. Waarschijnlijk Gerard III van Wioldrecht, geboren ca. 1310, die moet zijn overleden voordat zijn vader Nicolaes overleed, want niet hij maar zijn jongere broer Willem volgde hun vader op als ambachtsheer van Raamsdonk en Sprang. Zijn bestaan blijkt alleen uit de vermelding van zijn dochter Justine en haar kinderen in [leenregisters hofstede Uitwijk](#) (nummer 2). Daarin is vermeld dat op een onbekende datum aan het einde van de 14^e eeuw Arnout van Gent zoon van Pieter van Giessen werd beleend met 8 morgen land in het Broek (Babyloniënbroek), te komen op Jan zijn zoon bij Justine dochter van Gerard van Wioldrecht. Tussen 1400 en 1412 werd Gerard van Wioldrecht zoon van Arnout van Gent met dat land beleend en op 30 oktober 1412 Gijsbert van Gent bij overdracht door zijn broer Gerard van Wioldrecht.

Volgens [leenregisters Willem van Duvenvoorde](#) (nummer 44) was Justine echter een dochter van Willem van Wioldrecht/van Raamsdonk, de broer van Gerard die hun vader opvolgde als ambachtsheer van Raamsdonk en Sprang. Dit betrof een leen van 18 morgen land in Raamsdonk dat Willem van zijn vader Nicolaes had geërfd. Bij dit leen is op 30 juni 1394 vermeld: "Toegewezen aan Gerard van Brakel, zoon van Elisabeth, zuster van Willem van Wioldrecht, tegen Arnout van Gent, gehuwd met Justine, dochter van wijlen Willem van Wioldrecht, AGH., inv. nr. 228 fol. 128v-129 nr. 570." Op 3 november 1404 was deze grond in handen van Gerard van Wioldrecht, een naam die – voor zover bekend - alleen door de zoon van Justine werd gebruikt. Juist omdat die zoon de achternaam Van Wioldrecht ging gebruiken terwijl Willem meestal Van Raamsdonk werd genoemd, vind ik het waarschijnlijker dat hij is vernoemd naar zijn grootvader Gerard III dan naar zijn overgrootvader Gerard II. Het ligt ook voor de hand dat Claes zijn oudste zoon heeft vernoemd naar zijn eigen vader Gerard II.

Het is overigens niet uit te sluiten dat Gerard III en Willem allebei een dochter Justine hadden die vernoemd was naar de vrouw van Nicolaes, maar de kans dat die allebei getrouwd waren met een Arnout van Gent is minimaal.

Gerard III was vader van:

- i. Justine van Raamsdonk, geboren ca. 1340-1350, getrouwd met Arnoud van Gent zoon van Pieter van Giessen. Volgens [Stamboom Klumpers](#) was Pieter een zoon van Vastræt III van Giessen, heer van Giessen NB, en was Pieter getrouwd met Katharina Boudensdr van Gent. Dat verklaart waarom hun zoon Arnoud de achternaam Van Gent gebruikte. Justine en Arnoud waren de ouders van:
  - Jan van Gent, die de 8 morgen land in Babyloniënbroek zou verkrijgen maar waarschijnlijk jong is overleden;
  - Gerard IV van Wioldrecht, geboren ca. 1375-1385, die tussen 1400 en 1412 als zoon van Arnout van Gent werd beleend met die 8 morgen land in Babyloniënbroek;
  - Gijsbert van Gent, aan wie Gerard IV op 30 oktober 1412 die 8 morgen land overdroeg;
  - Willem van Gent, geboren ca. 1390, getrouwd met Willemke Jansdr van der Zijdwinde, ouders van Jacob van Gent (volgens [Stamboom Klumpers](#),

dit huwelijk ook op [Wissenburg](#)). Willem van Gent werd op 8 augustus 1436 beleend met het ambacht Zuidewijn (ten oosten van Nederveen), dat door zijn vrouw Willem(ke) van de Zijdwinde van haar vader Jan was geërfd ([leengregisters Grote Waard](#) nummer 151). Hij werd op 1 december 1436 ook beleend met 1/8^e van het ambacht dat later Schrevelduin werd genoemd ([leengregisters Grote Waard](#) nummer 82D).

- b. Willem Nikolaesz van Wieldrecht alias Willem Nikolaasz van Raamsdonk ([leenregister Grote Waard](#) nummer 114), geboren ca. 1310 † voor 15 december 1392. Willem van Raamsdonk schonk op 5 november 1334 aan zijn echtgenote jonkvrouw Agnes, dochter van Jan Burggraaf, een lijftocht op de tiende van Houweningen die hij van de graaf van Holland had geleend ([leenregister Grote Waard](#) nr 84, kennelijk de tiende die grensde aan de tiende die na het overlijden van zijn grootvader Gerard II naar knaap Willem van de Poel was gegaan, zie [leengregisters](#) nr. 84 en [bron](#) pag. 78 en 79, dig. pag. 55 en 56). Volgens [genealogieburggraaf](#) was de schoonvader van Willem: Jan Diedericzn de Borchgrave, getrouwd met Lijsbeth, dochter van Willem III van Horne, heer van Horne van 1277 tot 1301 (maar die dochter vond ik niet op [houseofhorne](#)).

Willem werd na zijn vader beleend met de ambachten Raamsdonk en Sprang. Hij verkocht het ambacht Sprang ergens voor 20 april 1379 aan Jan van der Zijdwinde. Op 7 december 1379 droeg hij het ambacht Raamsdonk met behoud van lijftocht over aan zijn neefje Gerard Dirksz van Brakel ([leengregisters Grote Waard](#), nummer 108). Uit de akte zelf op [Mieris deel 3 pag. 359](#) blijkt dat dit geen volledige overdracht was, want de wettige kinderen van Willem zouden het ambacht Raamsdonk gewoon van hem erven; Gerard of zijn nakomelingen zouden het ambacht alleen krijgen als die erfgenamen van Willem zouden sterven zonder wettige kinderen na te laten. Volgens mijn reconstructie had Willem kinderen, maar onduidelijk is of dat wettige kinderen waren uit zijn huwelijk met Agnes Jansdr Burggraaf of een latere vrouw, of natuurlijke kinderen. Gelet op deze akte zal Willem in ieder geval in 1379 nog geen wettige kleinkinderen hebben gehad. Mogelijk kreeg Willem die kleinkinderen later alsnog en voelde hij zich daarom vrij om het ambacht Raamsdonk op 3 oktober 1384 opnieuw over te dragen, dit keer aan Willem, heer van Oosterhout (volgens [deoranjeboom](#) bastaardzoon van Willem van Duvenvoorde en Gheertruid Boudewijnsd van de Poele, die uit een eerdere verhouding met graaf Willem III van Holland zoon Jan van de Poel had). Willem van Oosterhout kreeg daarbij toestemming om het in achterleen te geven aan Daniel heer Janszn van de Poel, neef van Willem van Oosterhout en neef van de leenheer (de krankzinnige graaf Willem V van Holland). Willem van Oosterhout wordt ook nog vermeld op 12 juni 1390, toen hij ziek was en “met ledige hand” werd beleend (de vernieuwing van een bestaand leen door de opvolger van de overleden leenheer, waarbij niet zoals de eerste keer een heergewaad betaald hoefde te worden). Dat was na het overlijden van graaf Willem V van Holland, die werd opgevolgd door zijn broer hertog Albrecht van Beieren. Albrecht van Beieren riep alle leenmannen van Holland op om in januari 1390 naar Den Haag te komen, maar Gerard Dirksz van Brakel kreeg geen uitnodiging omdat de deken van het kapittel van Zaltbommel pas op 5 april 1390 een vidimus (gewaarmerkt afschrift) afgaf van de oorkonde van 7 december 1379 waarin Gherijt van Brakel Dircssoen met het ambacht Raamsdonk werd beleend ([nationaalarchief](#) - pdf downloaden, de vidimus op [nationaalarchief](#)). Ik begrijp dat Willem heer van Oosterhout wel was uitgenodigd, iemand anders met een vidimus naar Den Haag stuurde omdat hij zelf ziek was, en daarom “met ledige hand” werd beleend. Willem

van Oosterhout wordt ook als ambachtsheer van Raamsdonk vermeld in een uitspraak van Albrecht van Beieren van 31 januari 1390/1391 in een geschil tussen Willem van Oosterhout en de stad Geertruidenberg over de grens van het ambacht Raamsdonk, die volgens de uitspraak in het midden lag van de brug tussen Geertruidenberg en Raamsdonk, zodat de huizen en erven voorbij die brug bij Raamsdonk hoorden ([Mieris deel 3 pag. 576](#)).

Op 28 april 1392 werd in de leenregisters opnieuw geregistreerd dat Willem van Raamsdonk het ambacht had overgedragen aan Gerard Dirksz van Brakel. Waarschijnlijk was dat een nieuwe poging van Gerard om het ambacht te verkrijgen op grond van de oorkonde uit 1379 en is die poging mislukt.

Volgens [deoranjeboom 2009](#) heeft Albrecht van Beieren in 1394, toen hij de Hoekse edelen strafte voor de moord op zijn minnares, ook de goederen en inkomsten van Willem van Oosterhout in Raamsdonk geconfisqueerd. Maar nog in hetzelfde jaar verleende Albrecht hem gratie en werd Willem hersteld in het bezit van zijn Raamsdonkse bezittingen.

Op 21 augustus 1395 stond Willem van Oosterhout als ambachtsheer van Raamsdonk het land over de brug in Raamsdonk af aan de stad Geertruidenberg ([Mieris deel 3 pag. 633](#)). In 1405 werd in de leenregisters ingeschreven dat heer Daniel van de Poel, de achterlener van Willem van Oosterhout, met het ambacht Raamsdonk werd beleend, waarna het ambacht in handen bleef van diens nakomelingen. Gerard van Brakel moet dus hoe dan ook het onderspit hebben gedolven.

Willem van Raamsdonk had in Raamsdonk ook nog 18 morgen in een weer van Zeger ver Belienz, dat op 15 december 1392 in handen kwam van "Gerard van Brakel Dirksz. na de dood van Willem van Wieldrecht, wiens leenopvolger verzuimde" ([leenregisters Grote Waard](#) nummer 110). Dezelfde 18 morgen zijn ook vermeld in de [leenregisters Willem van Duivenvoorde](#) (nummer 44). Volgens die registers werd dit land op 30 juni 1394 "Toegewezen aan Gerard van Brakel, zoon van Elisabeth, zuster van Willem van Wieldrecht, tegen Arnout van Gent, gehuwd met Justine, dochter van wijlen Willem van Wieldrecht". Ik begrijp daaruit dat Gerard van Brakel en Justine van Wieldrecht hebben geprocedeerd over wie van hen recht had op deze 18 morgen, en dat Gerard heeft gewonnen (misschien als pleister op de wonde voor het verlies van Raamsdonk). Maar op 3 november 1404 was deze grond alsnog in handen van Gerard van Wieldrecht, de zoon van Justine. Volgens een andere bron [leenregisters hofstede Uitwijk](#) (nummer 2) was Justine echter een dochter van Gerard van Wieldrecht. Ik vind dat waarschijnlijker, omdat het verklaart waarom haar zoon Gerard werd genoemd en zich Van Wieldrecht ging noemen en niet Van Raamsdonk.

Willem had de volgende kinderen (wettig uit zijn huwelijk met Agnes Jansdr Burggraaf of natuurlijk):

- i. Arnout Willemsz van Raamsdonk, geboren ca. 1335, getrouwd met Belie, dochter van heer Leonis uten Campen. Arnout moet de tiende van Houweningen van zijn vader hebben gekregen, want hij droeg die tiende op 13 mei 1359 over aan Jan van der Halle (leenregisters nr. 84). Zijn vader Willem leefde in 1359 nog, dus zou dit de gebruikelijke schenking aan een natuurlijke zoon kunnen zijn. Arnout droeg op 21 maart 1376 7 morgen 5 hont land in Waardhuizen over aan zijn zoon Willem (leenregisters Uitwijk nummer 56, waarin ook de naam van zijn vrouw). Hij was vader van:
  - Willem van Raamsdonk

- ii. Jan van Raamsdonk, getrouwd met Heilwig Rikout van Heeswijk. Jan verkreeg op 12 juli 1382 een huis en hofstede in Waardhuizen na de dood van zijn vader Willem van Raamsdonk ([leenregisters Altena](#) nummer 199). Dat wijst erop dat hij erfgenaam was en dus een wettige zoon. Op 12 juli 1382 werd hij ook beleend met het dagelijks gerecht van Waardhuizen in het land van Altena, dat mogelijk eerst was geleend aan zijn broer Arnout, die in ieder geval als getuige is vermeld in 1369 (nummer 197). Op 22 maart 1391 vestigde hij een lijftocht op het gerecht Waardhuizen voor zijn vrouw. Jan droeg op 13 februari 1398 het gerecht Waardhuizen over aan zijn zoon Wilem, die ook het huis in Waardhuizen kreeg. Jan werd beide keren neef van de leenheer Willem van Horne genoemd. In die periode was Willem VI van Horne heer van Altena. Die was hooguit een verre achterneef via de moeder van Jan. Mogelijk was het deze Jan die als Jan van Wyeldrecht (Wieldrecht) op 10 oktober 1386 lid was van de vierschaar van Zuid-Holland die Jan van Arkel heer van Noordeloos voor eerloos verklaarde ([Mieris deel 3 pag. 451](#)). Mogelijk was hij ook de Jan de Hollander die als een van de heemraden van de Grote waard genoemd is in een oorkonde van 10 oktober 1394 ([Mieris deel 3 pag. 614](#), want zijn zoon werd later “jonge Jan de Hollander genoemd”. De naam De Hollander zal hij in land van Altena hebben gekregen. Jan was vader van:
    - Willem van Raamsdonk
    - Jan den Hollander, die op 6 juni 1404 5½ of 6½ hoeven tienden in Groot-Waspik overgedragen kreeg van zijn vader Jan van Raamsdonk ([leenregisters](#) nummer 55). Op 2 mei 1408 is hierbij vermeld “Nikolaas Willemsz voor jonge Jan de Hollander bij dode van Jan, diens vader”.
  - iii. Waarschijnlijk de Nicolaes Willemsz die optrad voor jonge Jan de Hollander. Hij zal zijn vernoemd naar de vader van Willem.
- c. Elisabeth Nicolaesdr van Wieldrecht, getrouwd met Didderic/Derich Johanz (Dirk I) van Brakel, geboren ca. 1338, ([wikitree](#)), ouders van:
- i. Gherijt/ Gerard Dirksz van Brakel, die in 1379 en in 1392 het ambacht Raamsdonk verkreeg van zijn oom Willem van Raamsdonk, maar dat moest afstaan. Hij kreeg in 1394 18 morgen of gaarden in Raamsdonk toegewezen, maar waarschijnlijk moest hij die afstaan aan Gerard van Wieldrecht, de zoon van Justine van Wieldrecht en Arnout van Gent. Van hem is alleen dochter Betken (Elisabeth) bekend, die op 20 november 1433 in Raamsdonksveer overleed. Haar vader was toen ook overleden.
  - ii. Staesken van Brakel, getrouwd met Catharina van Asperen van Vuren,
  - iii. Ridder Johan II van Brakel, getrouwd met Johanna van Bloenstein.
  - iv. Jacob van Brakel, getrouwd met Elisabet Gherytdr Buckinck en Margriet NN
  - v. Willem van Brakel, getrouwd met Margriet N.N.
2. Mogelijk had Gerard II van Wieldrecht ook nog de zoon Willem van Wieldrecht, geboren ca. 1270-1275, die in 1292 als knaap van Claes van Putten, heer van Strijen, meehielp aan het bouwen van een grensscheiding in Oosterhout bij het huis dat Willem heer van Strijen daar had gebouwd ([collectiegroesbeek](#)). Knaap Willem zegelde op 4 juli 1300 als een van de magen van Jan van der Waeteringhe, die trouw beloofde aan de graaf van Holland omdat die hem niet vertrouwde ([collectiegroesbeek](#)). Hij was nog steeds knaap toen hij op 4 juni 1303 optrad als borg voor de onmondige Jan en Gijsbrecht van Tolloisen, waarschijnlijk zijn neven.

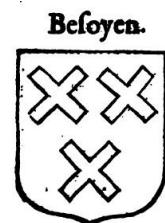
Mogelijk dezelfde als Willem Raemsdonck, die in 1304 woonde op een ½ hove binnen Muilkerk ([collectiegroesbeek](#)). (Dit kan niet zijn geweest zijn pas ca. 1310 geboren neefje Willem Nicolaesz van Raamsdonk.)

Willem komt na 1303/1304 niet meer voor. Misschien is hij kinderloos overleden zonder tot ridder te zijn geslagen (Wikipedia: In de middeleeuwen werden jongens van adellijke komaf vanaf 7 jaar als page door een ridder opgeleid tot schildknaap vanaf 14/15 jaar. Ze kregen de ridderslag zodra ze zichzelf in de strijd of op een toernooi bewezen hadden, mits ze genoeg geld hadden om een harnas, wapens en paarden aan te schaffen. Sommige mannen bleven hun hele leven knaap.) Maar het is ook mogelijk dat Willem een andere achternaam is gaan gebruiken, zoals ook Willem van Raamsdonk heeft gedaan. Dat zou heel goed Van Zuidewijn kunnen zijn. De oudst bekende ambachtsheer van Zuidewijn was Jan I van der Zydewinde, vermeld in 1320. Hij legde op 12 juli 1316 een verklaring af over de verkoop van de halve veer te Teedonck, die grensde aan de veenzijde in "Wilms gherechte van der Zydewynde" ([Taxandria jrg 46 \(1939\), blz. 300](#)). De vader van Jan I heette dus waarschijnlijk Willem.

De eerst bekende eigenaar van het van het oorspronkelijke kasteel Zuidewijn in ca. 1290 zou Jan/Johannes van Strijen zijn geweest ([wikipedia](#) en [brabantserfgoed](#)), maar de vermelde bronnen heb ik niet online kunnen vinden. Ik vond een ridder Jan van Strijen, die in 1325 rentmeester-Generaal van Zuid-Holland was. Hij gebruikte het familiewapen Van Strijen ([cbgfamiliewapens](#)). Ik vond ook diverse eerdere vermeldingen van een Jan/Johan/Jhan van Striene. Hij trad bijv. in de akten van 5 december 1294 ([collectiegroesbeek](#)) samen met Gerard II van Wieldrecht op als scheidslieden bij de verdeling van de erfenis van Willem Hugeman van Strijen heer van Zevenbergen. De familie Van Zuidewijn gebruikte later het wapen met drie schuinkruisjes van goud op een lazuren schild ([artikel Van Riede](#) pag 15: het wapen van de heerlijkheid Zuidewijn, ongetwijfeld ontleend aan het familiewapen van de eerste heren van Zuidewijn). Denkbaar is dat Willem van Wieldrecht trouwde met een dochter van Jan van Strijen en daarna een wapen ging gebruiken waarvoor hij het lazuren schild van de familie Van Wieldrecht handhaafde maar de zilveren schuinkruisjes verving door het goud van de familie Van Strijen. Maar dat is een veronderstelling waarvoor geen bewijs is.

3. Waarschijnlijk Jan van Besoyen, die volgens [waalwijkwiki](#) schout en vanaf 1339 de eerste heer was van het ambacht Besoyen. In de [leenregisters Grote Waard](#) is echter bij het ambacht Besoyen vermeld dat op 7 november 1333 een lijftocht op "de helft" werd gevestigd voor zijn vrouw Hadewig. Ik veronderstel dat hij toen nog de helft van de wildernissen had gepacht waaruit later het ambacht werd gevormd. Misschien had zijn vader of een broer de andere helft gepacht. Dat Jan een Van Wieldrecht was, volgt uit het feit dat zijn zoon Willem ook de achternaam Van Wieldrecht gebruikte en uit het wapen van de familie Van Besoyen, dat volgens [heraldrywiki](#) precies hetzelfde was als het wapen van de familie Van Wieldrecht: een blauw schild met drie zilveren schuinkruisjes (zie de afbeelding van het wapen van de heerlijkheid Besoyen in 1628). Als zijn vrouw Hadewig een Van Wieldrecht was, had Jan de kleuren van het wapen van zijn schoonvader moeten aanpassen.

Volgens [waalwijkwiki](#) was Jan waarschijnlijk een zoon van "Gheraerd van Strijen, als heer van de voormalige heerlijkheid Wieldrecht ook wel Van Wieldrecht genaamd". Ik veronderstel dat daarmee wordt bedoeld op Gerard II van Wieldrecht (er bestond ook nog een Gerard van Strijen die heer van Zevenbergen werd, maar die is pas ca. 1300 geboren). Het is mogelijk dat Jan elders in de stamboom thuis hoort, maar Jan kreeg in ieder geval een ambacht in de buurt van de ambachten van de andere kinderen van

Gerard II. Jan zou ook nog van een generatie later kunnen zijn, bijv. zoon van Nicolaes zoon van Gerard II. In dat geval kan hij in eerste instantie de pacht van Besoyen hebben gedeeld met zijn broer Willem.

Jan was vader van:

- a. Willem van Besoyen, ambachtsheer van Besoyen, die in een akte van 17 mei 1363 nog als "Willem van Wieldrecht" optrad ([bron, nr. 506](#)). In de leenregisters werd steeds de achternaam Van Besoyen gebruikt. Later is de familienaam steeds Van Besoyen.
  - b. Mogelijk een onbekende dochter, die volgens [Batavia Illustrata](#) pag. 939 getrouwd was met Gysbregt Willemsz Duyk, schepen van Dordrecht in 1385. Zij kan ook elders in de stamboom thuis horen, maar ik heb haar hier geplaatst omdat zij een zoon Jan had (en een zoon Willem genoemd naar opa van vaderskant). Zij was moeder van:
    - i. Jan Malegijs Duyk, leefde anno 1400
    - ii. Catharina Duyk, trouwde eerst NN van Noordeloos en daarna Marten van Ratingen.
    - iii. Willem Duyk, trouwde NN van Slingeland.
4. **Een onbekende dochter**, geboren ca. 1280, getrouwd met **Willem van Nederveen** (zie hiervoor de stamboom Van Nederveen).
  5. Sophie/Fie/Feye Gerardsdr van Wieldrecht, die non was in het klooster in Rijnsburg voor adellijke nonnen en op 26 juni 1326 een schenking kreeg van de graaf van Holland van 7 Hollandse ponden, die haar broer Nicolaes aan de graaf verschuldigd was uit zijn pacht van 8 pond voor het ambacht Sprang ([bron](#)).
  6. Agnes/Agnies Gerardsdr van Wieldrecht. Volgens [v.d. Beek](#) was zij getrouwd met Coppard (die) Droeghen, overleden voor 21 augustus 1320. Ik vond een akte van die datum en een aanvulling van 26 maart 1331 ([bron](#)) over de zoen die betaald moest worden voor zijn dood. Uit de aanvulling blijkt dat hij kinderen had, maar niet dat hij met Agnes was getrouwd. Agnes had in ieder geval wel de zoon:
    - a. Jan de Droghe/den Droghen/die Droge, die op 31 januari 1341 werd beleend met de 7 Hollandse ponden die zijn oom Nicolaes aan zijn tante Fie moest betalen, die hij van Fie had gekocht ([Huygens WI 298](#)). Jan werd op 26 juni 1341 ook nog beleend met de tienden van Wieldrecht waarmee eerder zijn "oudevader" (grootvader) Gerard II was beleend, uitgezonderd de rechten die "ver Agniese, sijn moeder" daarop heeft ([Huygens WI 302](#)). In een stuk uit ca. 1388 met bewijzen over de landscheiding tussen Brabant en Holland ([Mieris deel 3 pag. 496](#)) is een getuigenverklaring van Coppert Tiekens over de huur door Jan Droeghe Copperts van buynren en wilderden die heer Willem van Duivenvoorde hem onthield. Dat kan om deze Jan zijn gegaan.

***De achternaam Van Wieldrecht is waarschijnlijk met de hiervoor genoemde personen uitgestorven, omdat de overlevende mannelijke nakomelingen een andere achternaam gingen gebruiken. De achternaam Van Wieldrecht kwam later weer voor (o.a. in Quekel van Wieldrecht), maar zal zijn afgeleid van het nieuwe dorp Wieldrecht dat na de Sint Elisabethsvloed werd gebouwd.

****Deze familie nog verder uitzoeken.*

De enige Van Wieldrechts die ik niet in de stamboom kwijt kon, zijn:

- 1) Boudijn Arnoutsz, die in 1292 net als Willem van Wieldrecht als knaap van Claes van Putten, heer van Strijen, meehielp aan het bouwen van een grensscheiding in Oosterhout bij het huis dat Willem heer van Strijen daar had gebouwd. Volgens [Nederlandsche Leeuw 1935](#) pag. 104 was hij een Van Wieldrecht.
- 2) Aleid, dochter van Jacob Arnout Scoutetenz. van Wieldrecht, getrouwd met Grote Klaas ver Heilwigenzn, die op 20 april 1316 een viertel morgen land in het ambacht Merwede leende en daarna met zijn kinderen als welgeborenen "terecht" zouden staan ([leenregisters Grote Waard](#)).

In andere registers kwam ik het woord “scouteten” tegen in de betekenis schouten, zodat het hier waarschijnlijk ging om Jacob zoon van Arnout schout van Wioldrecht. Mogelijk was Aleid familie van Jan Scoutekin, die het geregt van Over-Waspik had geleend van Gerard II van Wioldregt. Scoutekin betekende waarschijnlijk zoon van (de) schout (zo leid ik af uit [bron](#), waarin een Van Voorne wordt genoemd Vornekin). Een welgeborene was financieel in staat een paard en wapenrusting te kopen en werd als ridder gezien, maar was niet automatisch van adel (Wikipedia). O.a. schouten waren welgeborenen. In ambachtsheerlijkheden hield de schout zich namens de ambachtsheer bezig met de dagelijkse gang van zaken.

- 3) Arnoud Boudynsz van Wioldrecht, dienaar van zijn leenheer Willem van Duivenvoorde (die na de dood van Gerard II van Wioldrecht het ambacht Twintighoeven had gekocht). Hij droeg op 15 oktober 1332 een viertel in Twintighoeven over aan Johannes, klerk van Willem van Duivenvoorde ([leenregisters Willem van Duivenvoorde](#) nummer 51).

Arnoud Boudijns sone (zonder de achternaam Van Wioldrecht) komt voor in een oorkonde van 16 december 1328 (een paar jaar na het overlijden van Gerard II van Wioldrecht), waarin de graaf van Holland aan een aantal poorters van Dordrecht de overmaat van hun goederen in Wioldrecht verkoopt ([Huygens ZH 305](#)). Daarin komt ook nog een Gheraerd Boudijns sone voor. Dat versterkt de kans dat hun opa Arnout schout van Wioldrecht familie was van Gerard II van Wioldrecht, maar Gheraerd Boudijnsz kan ook naar iemand anders vernoemd zijn.

Arnoud Boudijns sone van Wioldrecht stelde zich op 1 juli 1330 in Dordrecht beschikbaar als gijzelaar bij wijze van borg voor de heer van Putten en Strijen voor wat die of zijn mannen jegens de graaf van Holland hadden misdaan door hun vee te dicht bij het grafelijke gemene land te zetten ([Huygens ZH 365](#)).

Deze drie personen wijzen op een Arnout die de schout van Wioldrecht was. Hij had de zonen Jacob (vader van Aleit) en Boudewijn (vader van Arnoud). Misschien had de schout ook nog een zoon Jan, die als Jan Scoutekin het geregt Over-Waspik leende. De namen Jacob en Boudewijn komen niet in de familie Van Wioldrecht voor. De naam Arnout wel, maar die is pas ca. 1335 geboren (zoon van Willem Nicolaeszn). Maar misschien was Arnout een broer of neef van Gerard II die door hem werd benoemd tot schout van Wioldrecht.

Verder in een akte van 14 mei 1325 ([Huygens ZH 181](#)) een Willaem Arnouds sone die een lijftocht vestigt voor zijn vrouw joncvrouwe Lizetten Jan Westfalincs dochter op een tiende in Achte hoeven te Wioldrecht “twisken den tienden die Gherets van Wioldrechts waren an beyden siden”. Maar die Willem kan ook een zoon van een hele andere Arnoud zijn geweest.

***nog heel goed kijken naar mogelijke leeftijden.

****nog verwerken

https://www.hogenda.nl/wp-content/plugins/hogenda-search/download_attachment.php?id=9694&type=loanroom

REPERTORIUM OP DE LENEN VAN DE HOFSTEDEN PUTTEN, 1229-1650

DUBBELDAM

102. Een huis en hofstede in Wioldrecht met 4 morgen land in het Boomgaardsweer (1432: van de westkant in; 13..: in het ambacht van Daniel van de Merwede, enerzijds: Gerard die Volder, anderzijds: **Boudijn Arnoutsz.**). 26-4-1347: **Hessel Arnoutsz.** met lijftocht van Immezoete, zijn vrouw, 1 fol. 244v. De beleningen zijn gelijk aan Ons Voorgeslacht, jrg. 34, 1979, p. 45 nr. 11 tot: 15-11-1432: Het leen is verbeurd, omdat het na de dood van Hessel Arnoutsz. niet verzocht is, 71.

PUTTEN

292. 3½ morgen land aan de westzijde van het weer, waar hij op woont, in een ongenoemde plaats. ...-13..: **Boudijn Arnoutsz.**, 3 fol. 30v

293. 2 morgen land in ver Oedenweer in de oostzijde, 4 garden van de wal, in een ongenoemde plaats. ...-13..: **Jacob, broer van Boudijn**, 3 fol. 30v

294. 2 morgen land aan de oostzijde van 's-Papenweer in een ongenoemde plaats.

..-13...: 's-Papen zoon van **Wieldrecht**, 3 fol. 30v.

https://www.onsvoorgeslacht.nl/wp-content/plugins/typify-databank/download.php?item_id=7132

Ons Voorgeslacht April 1970

LEENMANNEN VAN DE HEREN VAN PUTTEN EN STRIJEN door C. Hoek

LEENMANNEN VAN PUTTEN EN STRIJEN OMSTREEKS 1304

...

Dit zijn mijns heren leenmanne van Putte int lant van Putte.

...

Item **Boudiin Aerdssone** 1111/2 morghen lands die leggen op die westzide vanden were daer hi op woont. Item **des papensone vin Wieldrecht** twee morghen lant ane die oostzide van spapen were.

Item **Jacob Boudensbroeder** II morghen lands die leggen in veren Oederweder in die oostzide intgheer van der Walle.